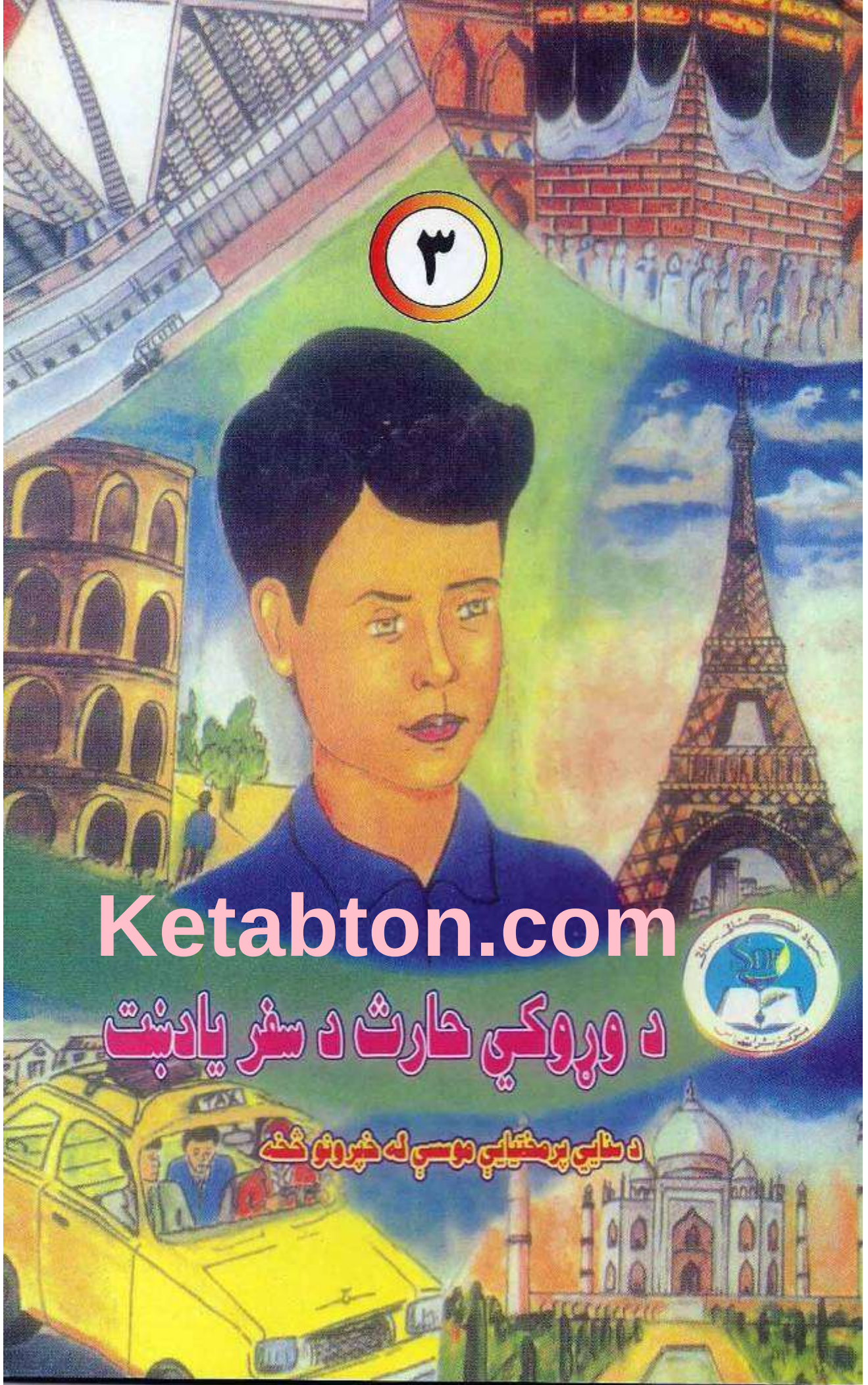

Ketabton.com

د وپوکی حارث د سفر یادښت

د سالي پر مختياي موسي له خپرو شو څخه

دورويکي حارث د سفر يادښت

- خپرونکې : د سنایي پرمختیایي موسسه
مسول مدیر : راز محمد «دلیلی»
لیکونکې : محمد رفیع «کابلې»
پښتو ژباړه : سید حامد «هاشمي»
انځورگر : سلطان حمید «فانوس»
کمپوز او دیزاین : سید نذیر «حسینی»
لومړۍ چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د افغانانو لپاره د عالي تعلیماتو اداره (SAFE) د ۱۳۷۷ کال د کب میاشت.
دویم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) د ۱۳۷۹ کال د وري میاشت.
دریم چاپ : ۵۰۰۰ ټوکه، US-BPRM د IRC-UGP له خوا د ۱۳۷۹ کال د تلې میاشت.
څلورم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، USAID, TROCAIRE په مالي مرسته د ۱۳۸۰ کال د تلې میاشت.
پنځم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، د سنایي پرمختیایي موسسه Children at Risk د ۱۳۸۱ کال د مرغومي میاشت.
شپږم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د سنایي پرمختیایي موسسه د ۱۳۸۲ کال د تلې میاشت.
اووم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، د سنایي پرمختیایي موسسه د ۱۳۸۲ کال د لیندۍ میاشت.
اتم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د سنایي پرمختیایي موسسه د ۱۳۸۳ کال د لیندۍ میاشت.
اوسني چاپ :
نهم چاپ پښتو : ۱۵۰۰ ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي لگښت د ۱۳۸۵ کال د سلواغې میاشت
لسمه طبع پښتو : ۱۰۰۰ ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي مرسته د ۱۳۸۶ کال د کب میاشت

ددې کتاب ټول حقوق د سنایي پرمختیایي

موسسې پورې اړه لري.

په کابل کې پته : پنځم سړک، انصاري څلورلارې د محمد علم فیض زاد لیسې خواته
تېلفون : ۰۲۰ - ۲۲۰۱۶۹۳

پوسټ بکس : ۱۸۱

برېښنالیک : sieal@brain.net.pk

انټرنیټ پاڼه : www.sanayee.org

په پاکستان کې پته : اورکزي پلازې شاته، یوینورستي تاون، پېښور پاکستان.

تېلفون : ۰۰۹۲ - ۹۱ - ۵۸۴۲۱۵۵ - ۹۱۵۸۲۱۶۵

فکس : ۵۸۴۵۱۳۹ - ۹۱ + ۹۲

تصويري كيسه

د وړوګي حارث

د سفر يادښت

دوروکي حارث د سفر يادښت

کله چې ((دوروکي حارث)) کتاب، لوستونکو و لوستلو،
 ټولو کوچنيانو ځانونه د حارث په خير گڼل او د سفر ذوق ورسره
 پيدا شو تر څو يوتره (کا کا) و مومي او په سفر سره ولاړ شي. مونږ ته يې
 ليکونه راواستول او تلفونونه يې وکړل چې څرنگه کولای شي دنړۍ
 شا او خواته سفر وکړي؟ زمونږ ځواب دوي ته دا و چې دنړۍ په هکله
 مطالعه وکړي او ځانونه دنړۍ د احوالو څخه خبر کړي. د پايلې په
 توگه (دوروکي حارث) کتاب زرگونه ټوکه د لوستونکو د پوښتنو د
 ځواب لپاره موثروو. د دې لپاره چې لاسونه مو تش پاتې نه شي بيا
 هم د دې کتاب د چاپولو په هکله هڅه کوو چې
 د غوښتونکو او مطالعه کوونکو د تندي تسکين وکړو.

والسلام

سريزه

دغه کتاب دريم کتاب دی چې د کوچنيانو لپاره دخپرو لودلړۍ په برخه کې د سنایي پرمختیايي موسسې (SDO) له خوا د چاپ په ګاڼه بنایسته کیږي. دا کتاب دومره زړه پورې او ګټور دی چې په لوستلو سره یې په زړه پورې، ګټور او نه هیږیدونکي موضوعات زده کیږي او یادښت یې د تل لپاره د لوستونکو په ذهنونو کې پاتې کیږي.

دغه کتاب د یو هوښیار او دقیق کوچني صحنې او موضوعات چې دنړۍ څو ملکونو ته د پلار د یو دوست سره چې دی یې (کا کا جان) بولي تشریح کوي. ښکلی تصویرونه، نقشي او د مختلفو ممالکو بیرغونه د کتاب ښکلا لاس ته راوړي.

ددې کتاب دنشرولو موخه او مقصد د کوچنيانو د ذهنونو پرمختیا، پیاوړتیا او د معلوماتو ډیر والی دی.

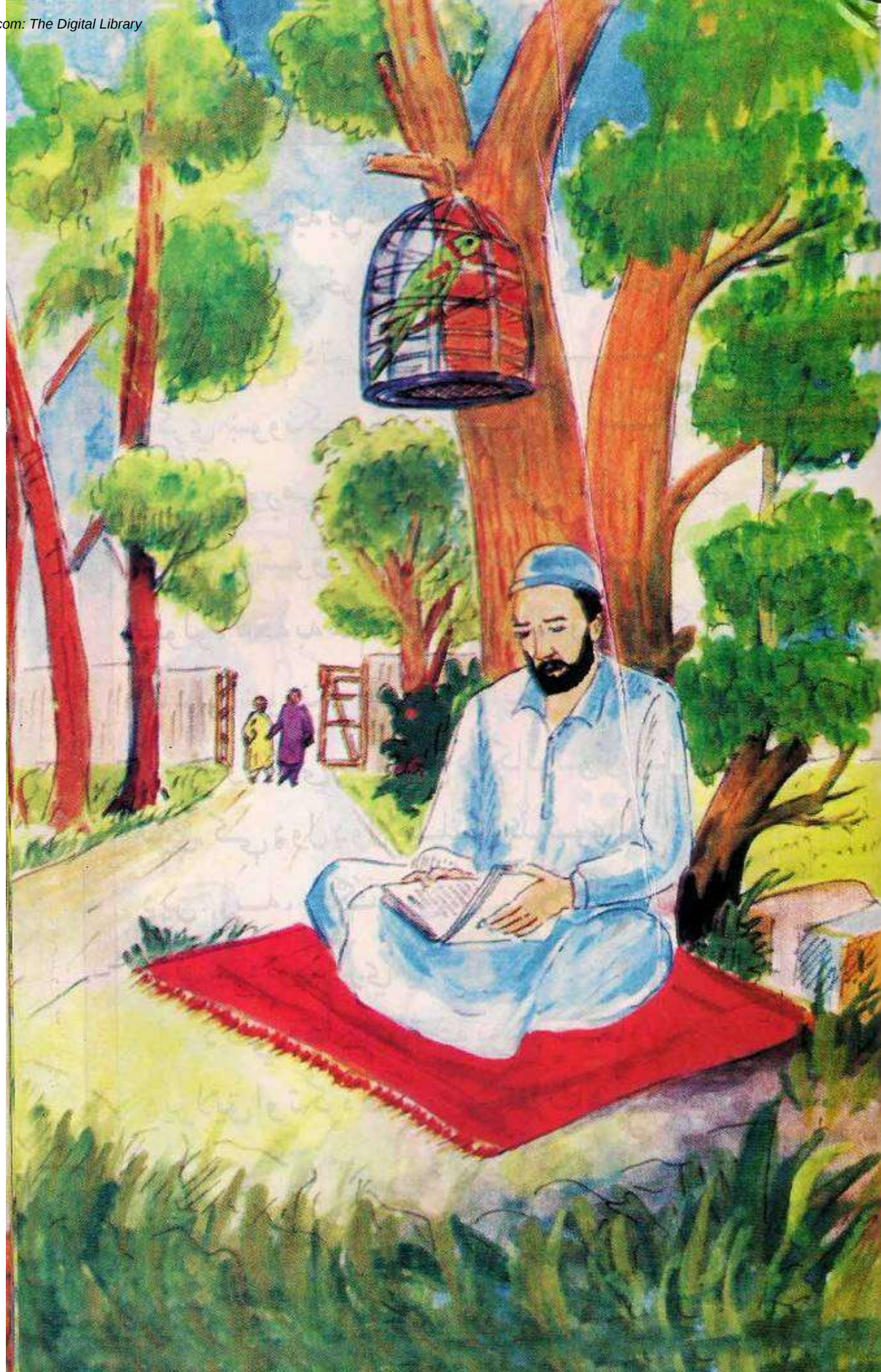
والسلام

راز محمد «دليلي»

دوروکي حارث د سفر يادښت

کله چې زه د دولسو کلو نوهلک وم زموږ
 په گاونډه کې يوه سپين سري مهربانه ښځه وه
 چې مونږ ته به يې کيسې کولې. هغې به ويل:
 پخوا يو ښوونکی و چې يوبن او يو طوطي يې
 درلودل. کله به چې ښوونکی له ښوونځي څخه
 کور ته راغی، خپل بن ته به تللو او خپل طوطي
 به يې هم د ځان سره وړلو. د طوطي قفس به يې
 د ونې په يو ښاخ کې ځورندولو او خپله به يې
 د ونې سيوري لاندې سبق وايه. کله به چې
 ښوونکی چاته ويل چې ښه راغلاست طوطي
 به يې هم په خپله ژبه غږ کاوه او ويل به يې
 ښه راغلاست، ښه راغلاست.

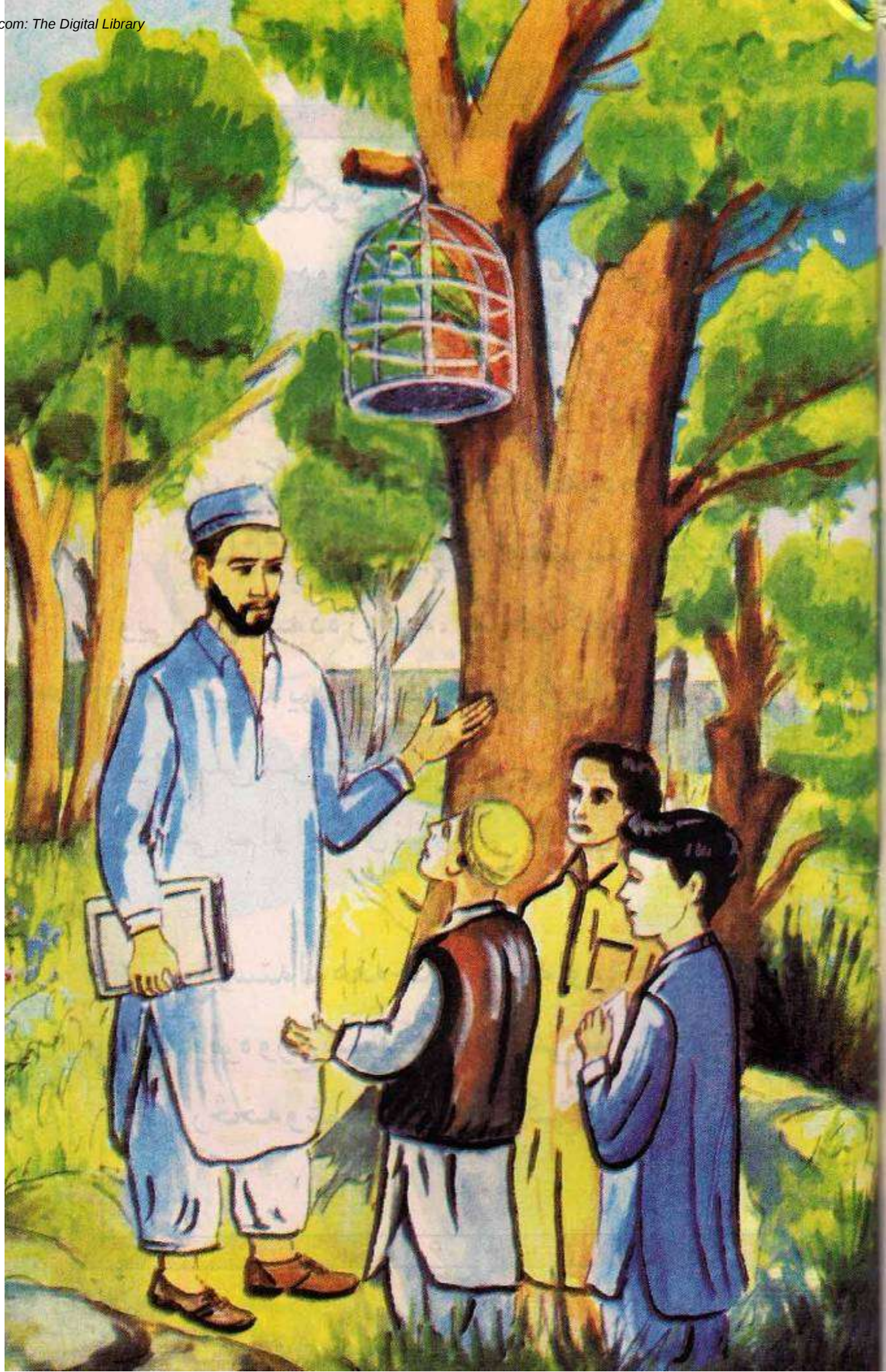
د کلي هلکانو ښوونکی سره ډيره مينه
 لرله او هغه ته به يې ښاغلی ښوونکی صاحب

وايه. هغوي به بن ته راتلل، دونو سيوري لاندې
 به د بنوونکي خواته راتوليدل او دهغه نه به يې
 غوښتل چې د تيرو وختونو کيسې ورته
 وکړي. بنوونکي به دنړۍ، غرونو، سيندونو،
 لمر، سپوږمۍ او ستورو کيسې کولې. طوطي
 به هم په شوق او ذوق سره دې کيسوته غوږ
 نيولو، هغه به هم د هلکانو په شان بنوونکي ته
 ښاغلي بنوونکي صاحب وايه.

بنوونکي يوه ورځ هلکانو ته وويل: ((په
 نړۍ کې ډول ډول خلک ژوند کوي. د هغوي
 دين، ژبه، رنگ، پوټکۍ، رواج او خوراک له
 مونږ سره توپير لري.))

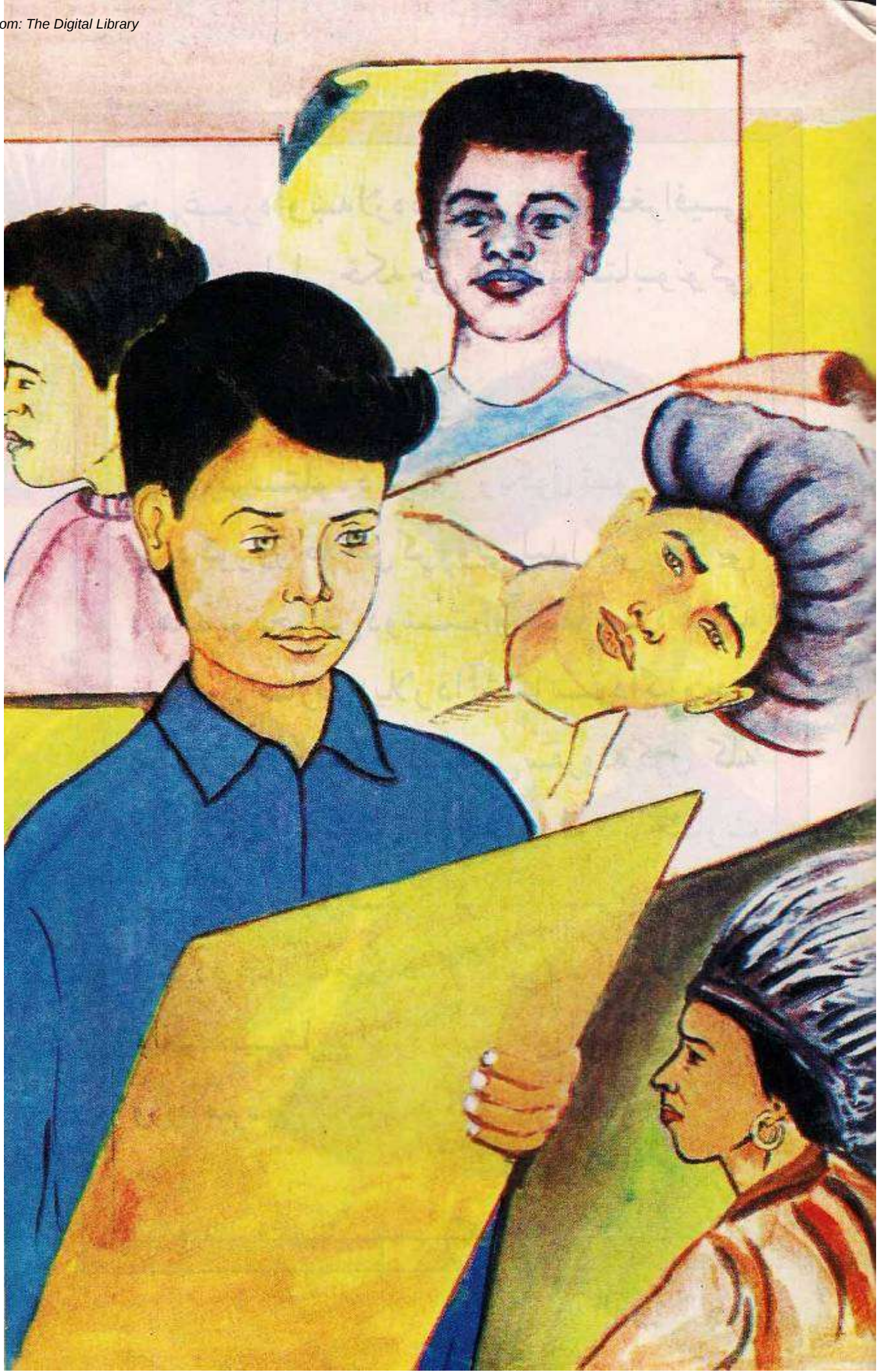
د کلي د هلکانو څخه يوه هم حارث و چې
 ډير لايق او تکړه هلک و. حارث هوډ درلودلو

چې دنړۍ د خلکو د رواجونو په هکله په ډیر څه
و پوهیږي. یوه ورځ کله چې کورته راغی، خپل
پلار ته یې وویل: ((پلار جان هيله لرم چې دنړۍ
شا او خواته سفر وکړم او وگرځم او د ډول ډول
خلکو په هکله په څه وپوهیږم او څه زده کړم.))

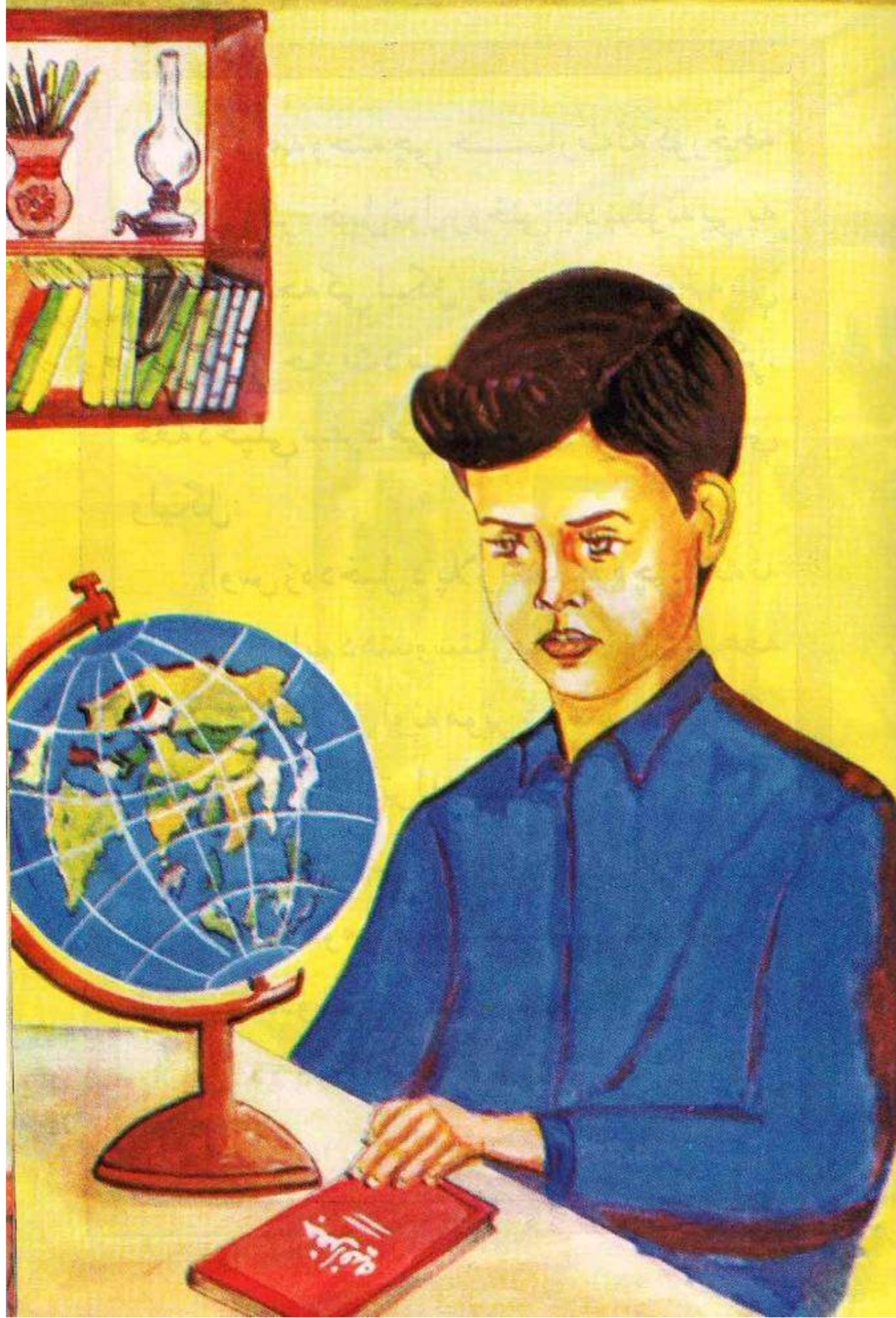
د حارث پلار چې یو ښه او مهربان سړی و
ویې ویل: (ښه ده زړگيه، اما څرنگه به امکان
ولري چې ته یوازې سفر وکړي؟) حارث حیران
او ناهیلی شو او د ځان سره یې وویل چې لاڅو
وړوکی یم او امکان نلري چې یوازې سفر وکړم

وروسته له هغه حارث شپه او ورځ غمجن
و هغه یوه ورځ ښوونکي ته ورغی او مشوره
یې ورڅخه وغوښتله. ښوونکي ورته وویل

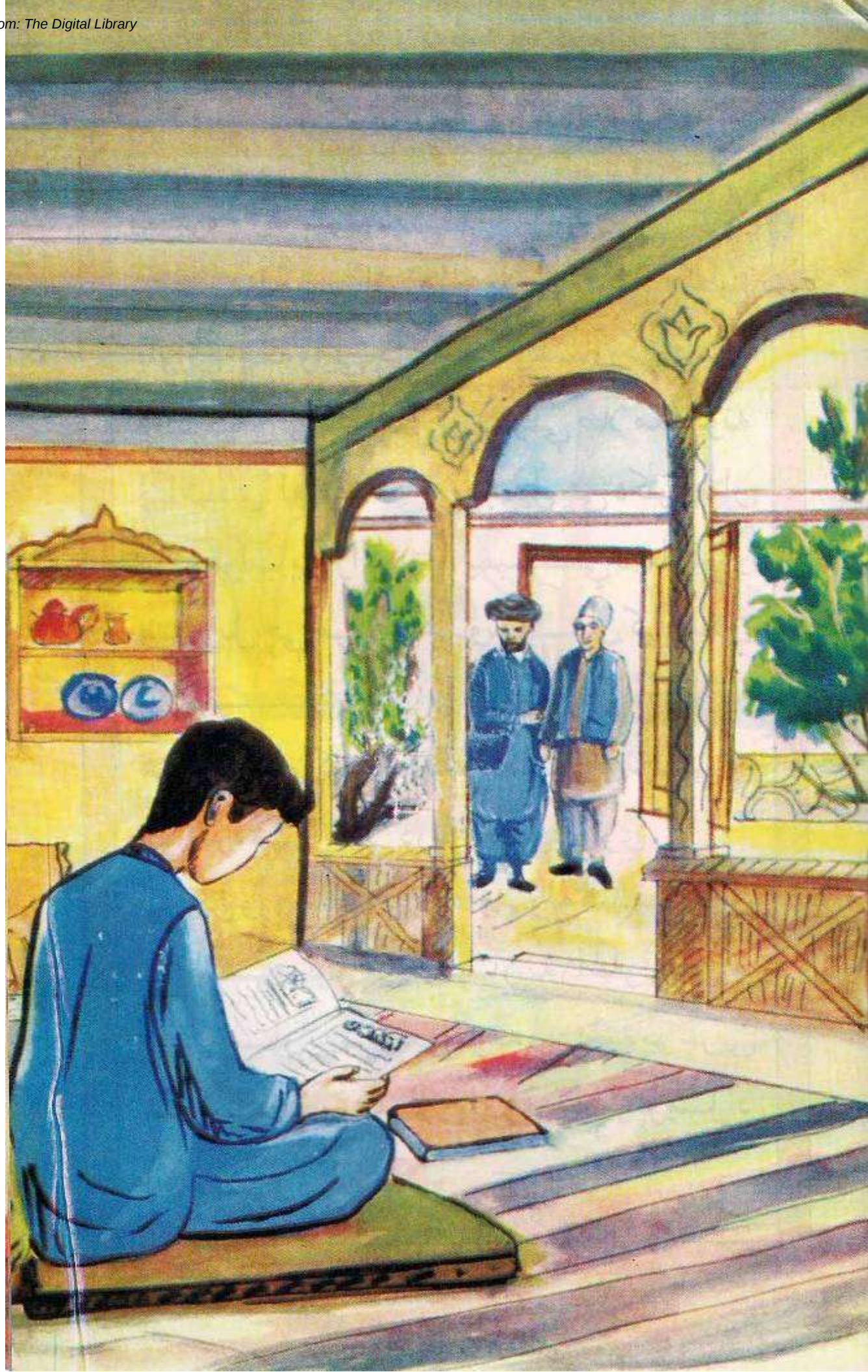
چې غوره او ښه لاره داده چې ته د جغرافیه
کتابونه ولولي ځکه چې هر څه په کتابونو کې
شته دي.

یوه ورځ کله چې حارث د جغرافیه
کتاب لوستلو، د کور ور وټکول شو. کله چې
یې د کور ور خلاص کړ، ویې لیدل چې پلاریې
د هغه یو پخوانی دوست او آشنا سره کورته
ننوتل. د حارث د پلار دا آشنا سوداګرو چې
دنړۍ مختلفو ملکونو ته یې سفرونه کول. کله
چې د ژمي رخصتۍ را ورسیدلې، د حارث
پلار هغه د خپل سوداګر آشنا سره په سفر
ولېږد. حارث ځان سره کالي، کتابچه او قلم
واخیستل، مور، پلار، خویندو او وروڼو
ورور سره یې مخه ښه وکړه.

له کومه وخته چې حارث له کورڅخه حرکت وکړ، خپل ټول روځني یادښتونه یې په خپله کتابچه کې لیکل. دغو یادښتونو ته یې د (ورپو کې حارث د سفر یادښتونه) نوم ورکړ. هغه دخپلې سفرنامې په لومړۍ مخ کې داسې ولیکل:

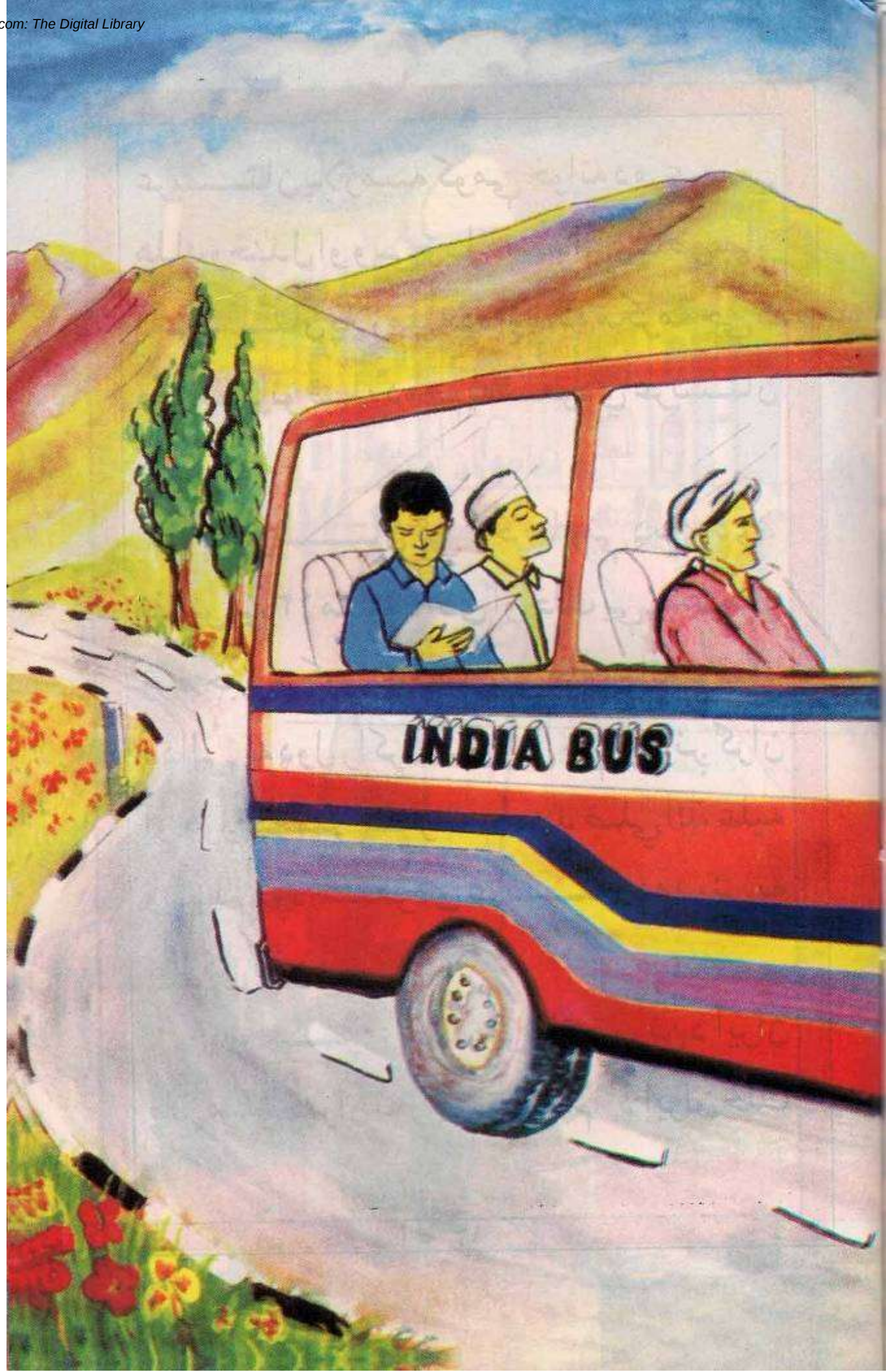
(اوس زه دخپل د پلار آشنا سره چې هغه ته کاکا جان وایم د هندوستان په لاره روان یم. هغه سترې شوی دی او په موټر کې ویده دی، مگر زه ویښ یم او د موټر له بنیښې څخه دباندې گورم. سره ددې چې ژمی دی خو هوا گرمېږي.)
 نن د مرغومي د میاشتې اتمه نیټه ده او مونږ هندوستان ته رسیدلي یو. د هند پلازمینه د ډهلي ښار دی د هند د نفوسو

شمېره ۹۷۰ ميلونه ده.

يو هندوستانى هلك پلاستيكي خلطي
پلوري. هغه وايي چې په هندوستان كې د تېرو
د سـكـورو، اوسپنې او سپينې طلا معدنونه
زيات دي. له هغه مې وپوښتل چې د كوم ښار
يې؟ ځواب يې راكړ: زه د بمبئي د ښاريم او
ويي ويل چې مونږ په هندوستان كې پيلان
اوشـيـدي لرو. دغه هندي هلك وويل په
هندوستان كې د ښوونځي هلكان او نجونې په
غورسره د ښوونكي درس ته توجه كوي.

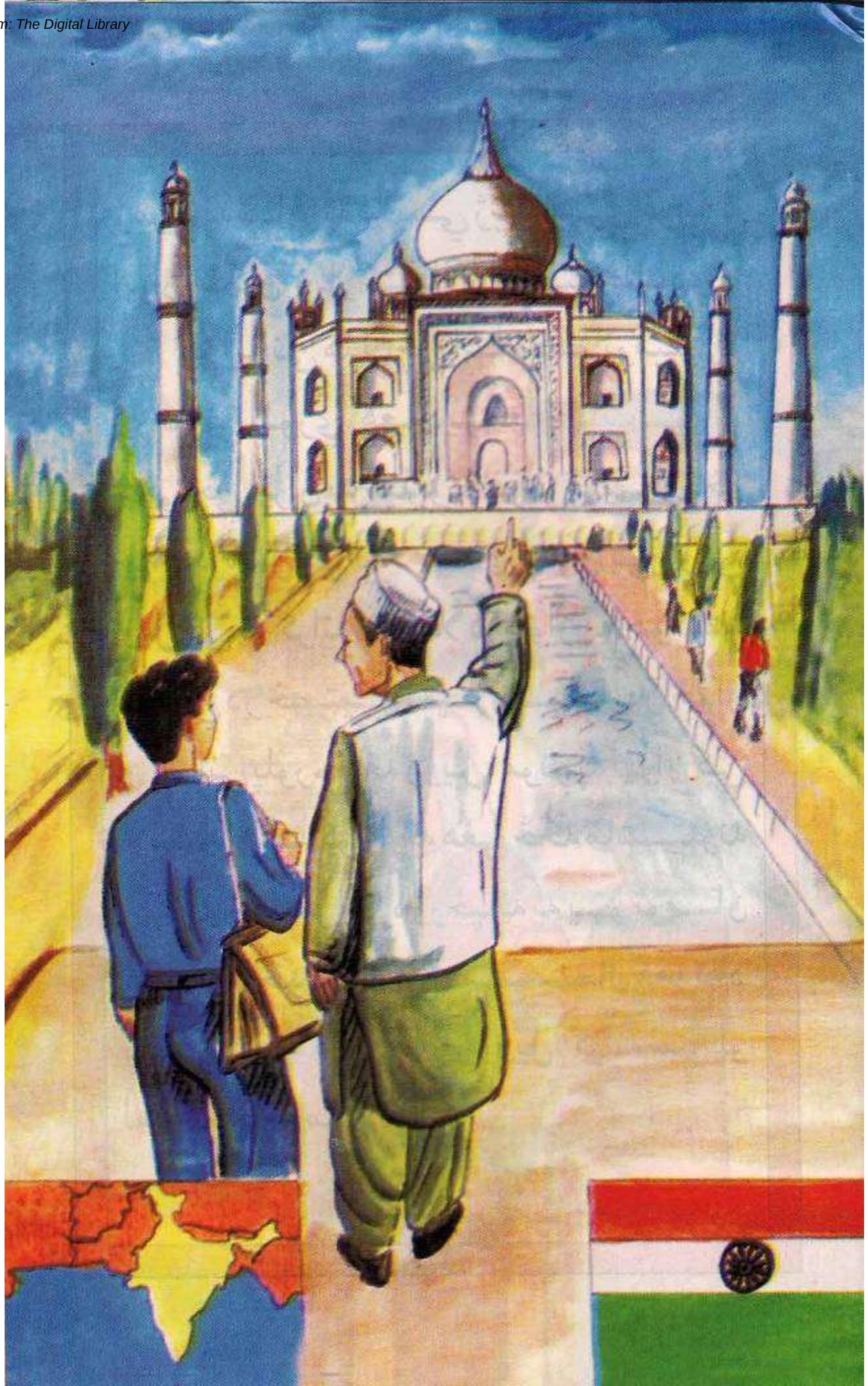
نن وروسته له دوه او نيو له هندوستان
څخه سعودي عربستان ته راغلو. دلته هم
د هندوستان په شان هواگره ده. دلته يو عربي
هلك ښكاري باز لري له هغه مې وپوښتل د

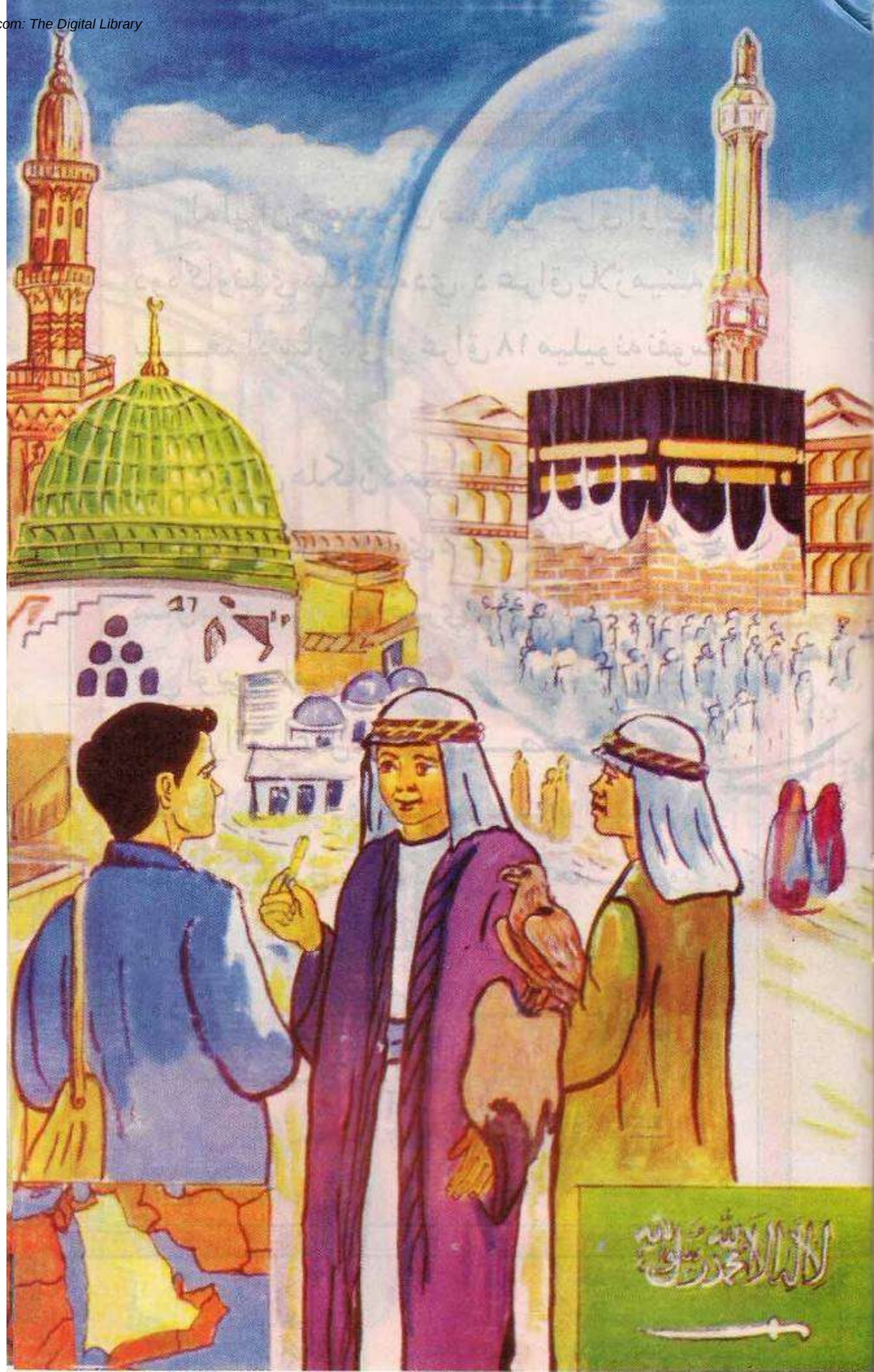
عربستان پلازمینه کومی خواته ده. عربي
 هلك و خندل او ويې ويل: همدا د رياض بنار
 د عربستان پلازمینه ده او مکه مکرمه چې د
 مسلمانانو قبله ده هم په سعودي عربستان
 کې ده.

په عربستان کې د خرما ونې ډيرې دي،
 نفوس يې ۱۲ ميليونه دی او خلك يې په عربي
 ژبه خبرې کوي. هغه عربي هلك ماته يو قلم
 ددالۍ په ډول را کړ. هغه وويل چې زمونږ گران
 او خوږ پيغمبر حضرت محمد صلي الله عليه
 وسلم هم د سعودي عربستان د مدينې په
 بنار کې دفن دی.

ډير سترې اوسنۍ مانه يم، نن د ايران
 پلازمينې تهران ته راوړسېدم. د ايران خلك

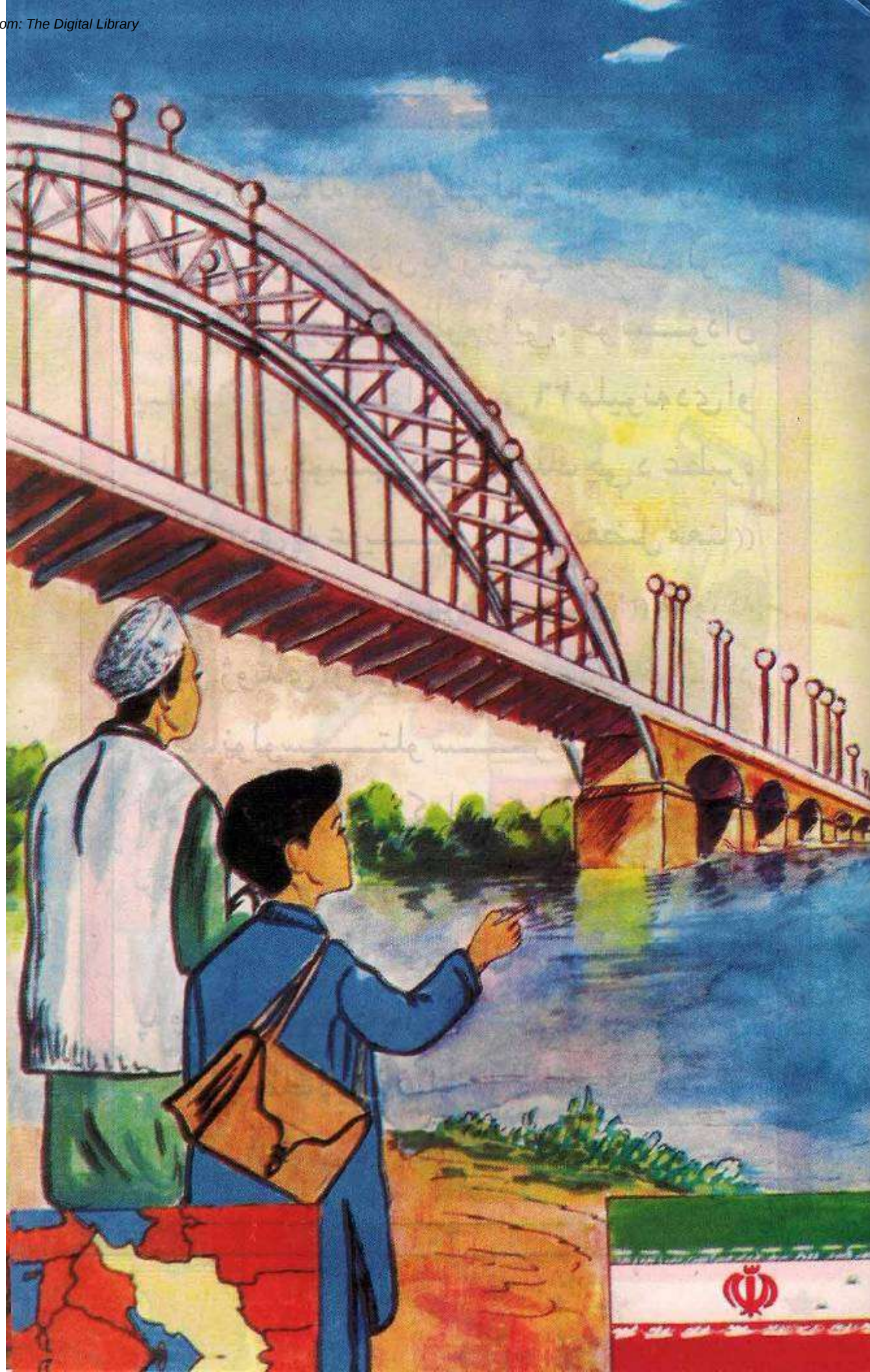

زمونږ په شان په فارسي ژبه خبرې کوي. د
 ايران هلکان زيار کښه او با نظافته خلک دي.
 يو ايراني هلك چې آغا ناصر نومېږي،
 ورځپاڼې پلوري. هغه ډير معلومات لري او
 وايي چې ايران ۵۰ ميليونه نفوس لري. ورڅخه
 مې وپوښتل چې ته د همدې تهران يې؟ ويې
 ويل چې نه گرانه زه اصلاً د اهواز یم خودلته
 د ژمي در خستيو د تيرو لولپاره راځم او
 ورځپاڼې پلورم. هغه وويل: مونږ په ايران کې
 اوسپنه او به کوو اوله هغې څخه ماشينونه
 جوړوو. ناصريو و ورځپاڼه په يو تومان
 پلوري. ما خپل خامکي د ستمال هغه ته د
 ډالۍ په توگه ورکړ. ناصر وويل: گرانه ستاسو
 له ډالۍ څخه مننه کوم.

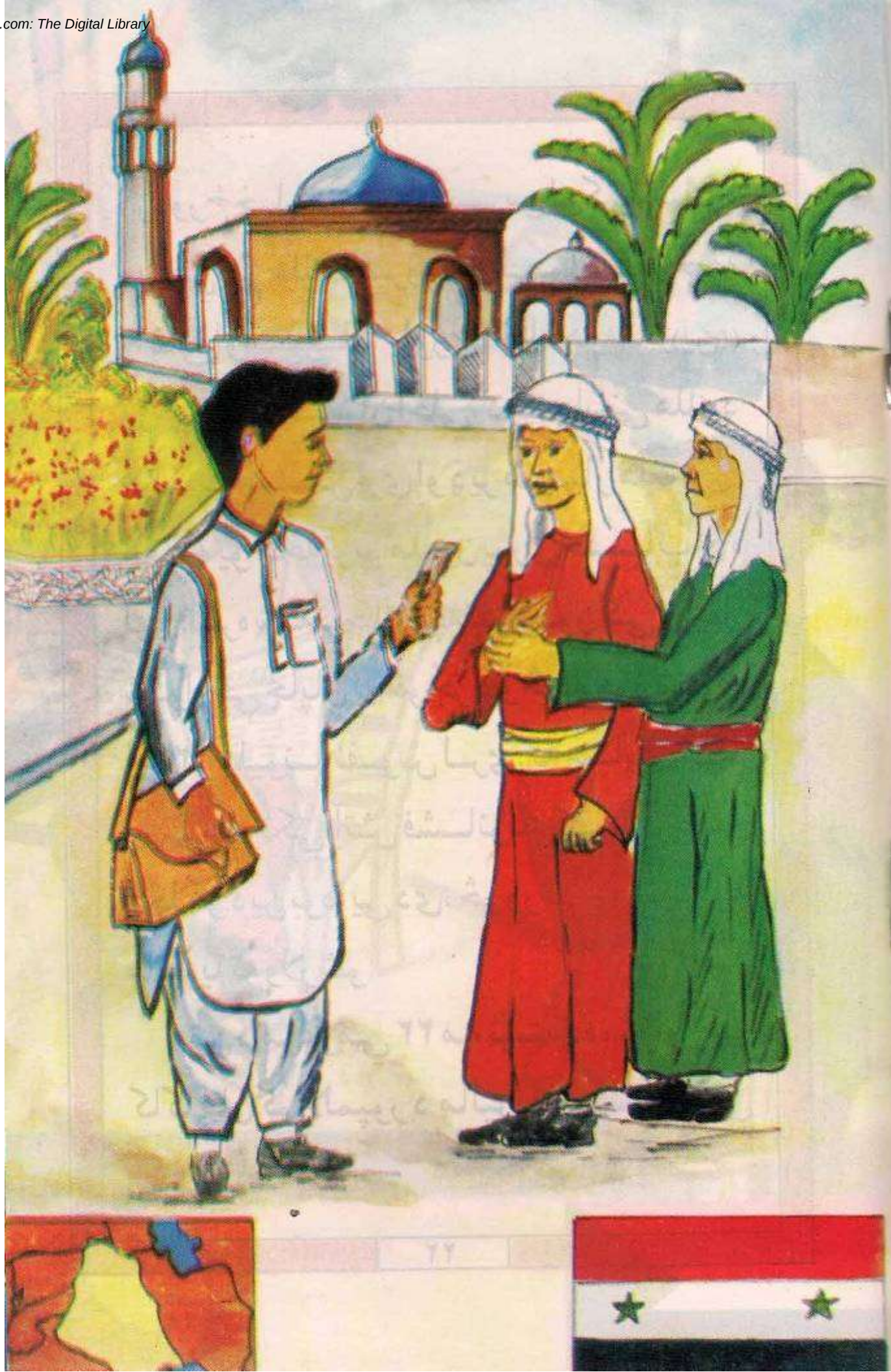
له ايران خخه عراق ته ولاړو. عراق او ايران
دوه گاونډي ملکونه دي. د عراق پلازمینه د
بغداد ښار دی او عراق ۱۸ میلیونه نفوس
لري.

د عراق هلکان د مور او پلار له اجازې پرته
هیڅ کار نه کوي. هغوي د عربستان د خلکو په
شان په عربي ژبه خبرې کوي. خواتنه هلکان
چې لويې جامې پرځان او چلتارونه يې پرسروو
زما خواته راغلل. يويې دبصري او بل
دموصل د ښار دی هغوي ډیر با نزا کته او ډیر
موډ ب ږغیدل. ما هغوي ته افغانۍ روپۍ
ورکړلې اوله هغوي نه مې یو دینار واخیست.
زه د اتولې پیسې ساتم او د هغو
ټولگه (کلکسون) جوړوم.

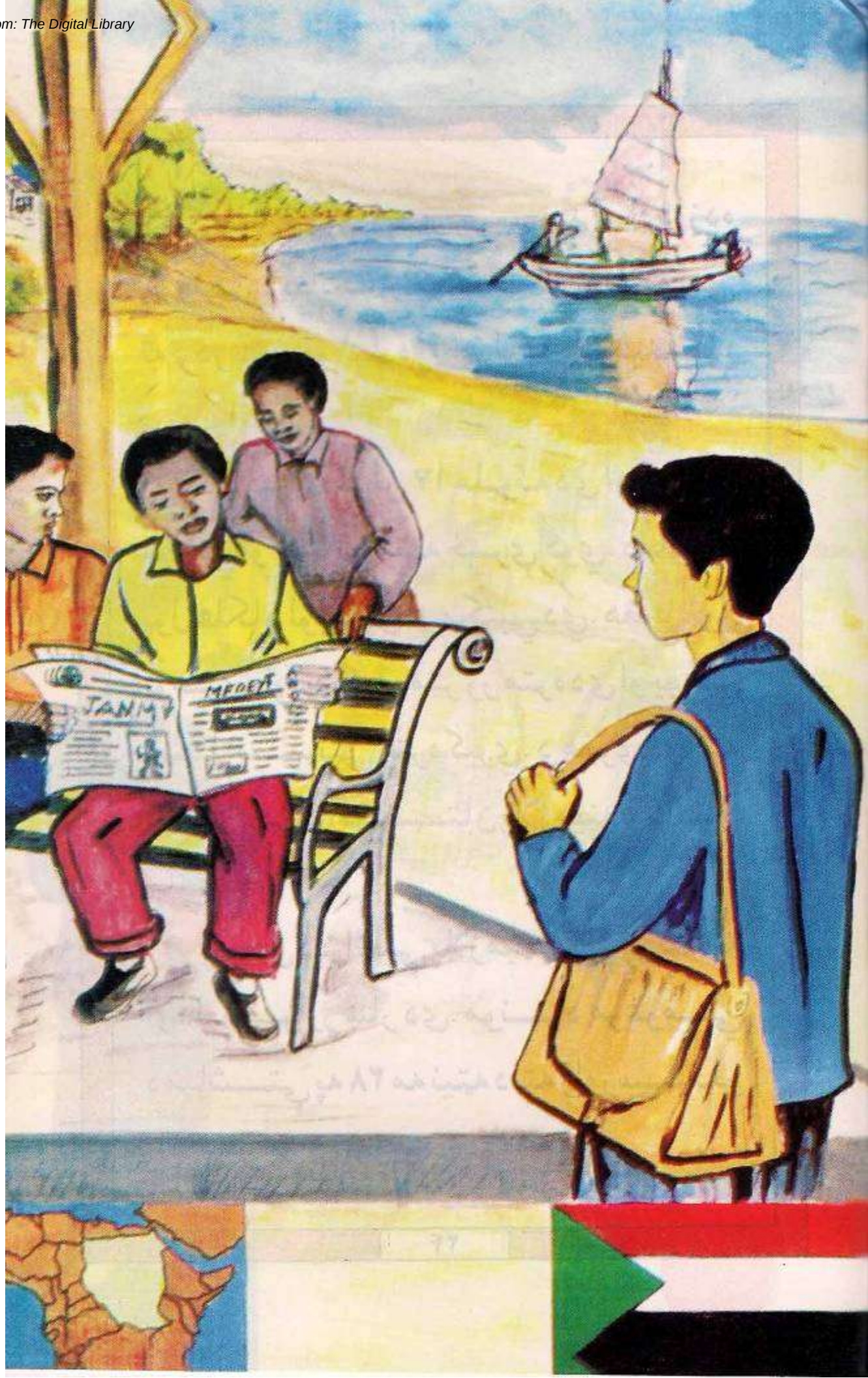
وروسته له یوې اونۍ له عراق څخه ووتلو
 او نن خرطوم د سودان پلازمینې ته ورسیدلو.
 د پیل پوزې ته خرطوم وایي، خوشودان
 پیلان نه لري. د سودان نفوس ۲۶ ملیونه دی او
 خلك یې تورپوستي دي. یو هلك چې د عطبره
 د ولایت دی په عربي وایي: ((تفضل معنا))
 یعنی ((له مونږ سره مهرباني وکړئ!)) ما ورته
 وویل: ژوندی اوسئ! د سودان ځوانان د
 ورځپاڼو لوستلو سره ډیره مینه لري
 او د مطالعې پروخت کتاب خپلو سترگو ته
 نژدې نه نیسي.

پروڼ د مرغومي پر ۱۵ مه نیټه د جمعې
 په ورځ توکیو د جاپان پلازمینې ته ورسیدلو.
 د جاپان خلك ډیر پاک او با نظافته دي. هغوی

هره ورځ خپل غاښونه په برس او كريم سره
وينځي. يو هلك د هير و شـيـما له ښار څخه
راغلي او كـبـان پلوري. خلك هغه ته ((ين))
وركوي او كـبـان اخلي. دغه جاپاني هلك د
حساب ماشين لري او ډير هوښيار هلك دى.
هغه له يو څخه تريو مليون پورې حساب زده
لري. تيره شپه د جاپان په تلويزيون كې وويل
شول چې جاپان له څو جزيرو څخه جوړ شوى
او ۱۲۵ مليونه نفوس لري. په جاپان كې
ورغور ځونكي (آتش فشانونه) كيږي. د جاپان
د خلكو دين بودايي دى. څو ورځې وروسته به
ماليزيا ته ولاړ شو.

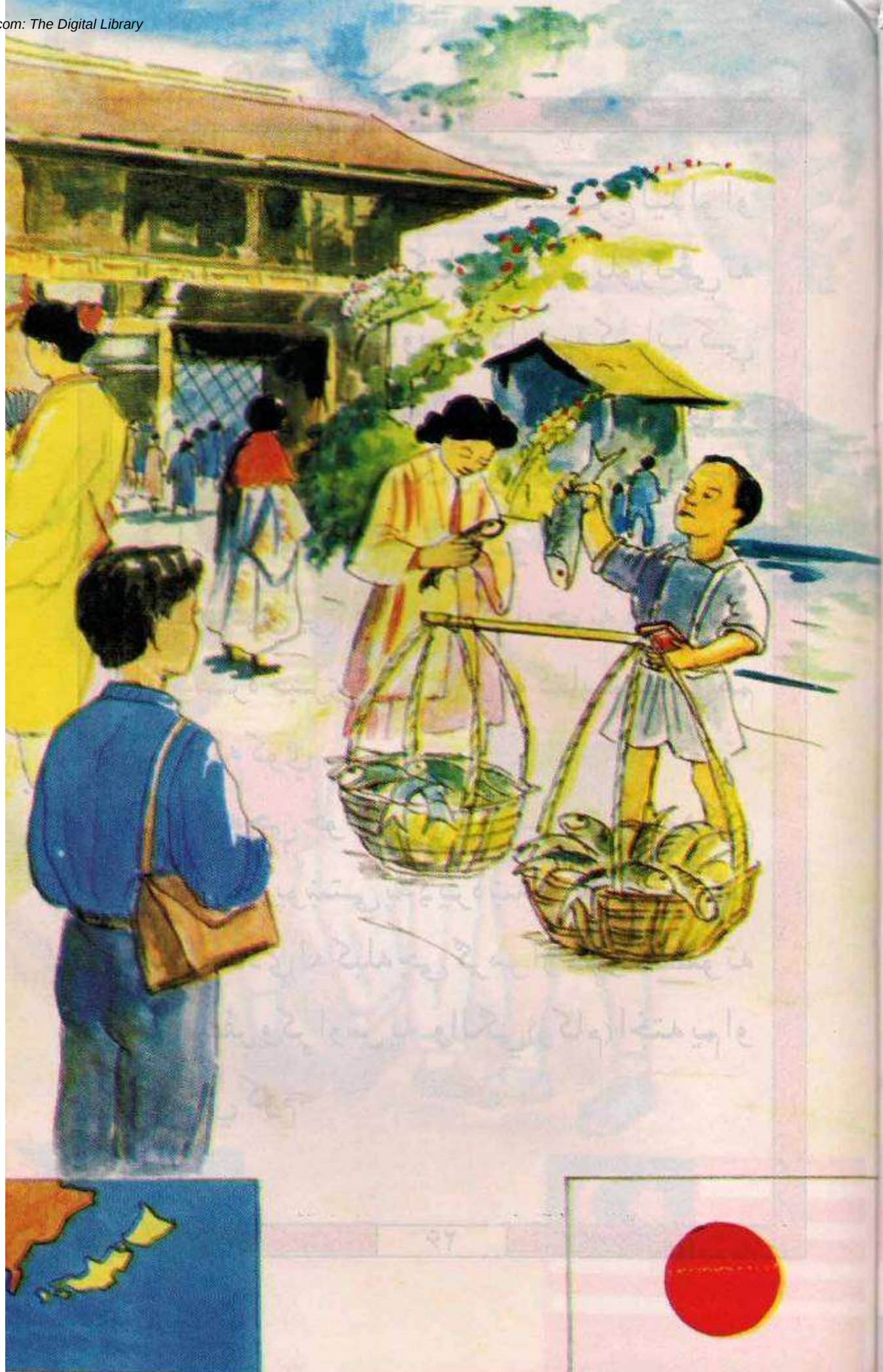
نن د مرغومي ۲۲ مه نيټه ده، زه او زما
كاكا جان كوالالمپور د ماليزيا اسلامي

مملکت پلازمینې ته ورسیدلو. ډیر زده
کوونکي د پنانګ او کوچنګ څخه پلازمینې
ته د درس ویلو لپاره راځي او په پلازمینه کې
درس وایي.

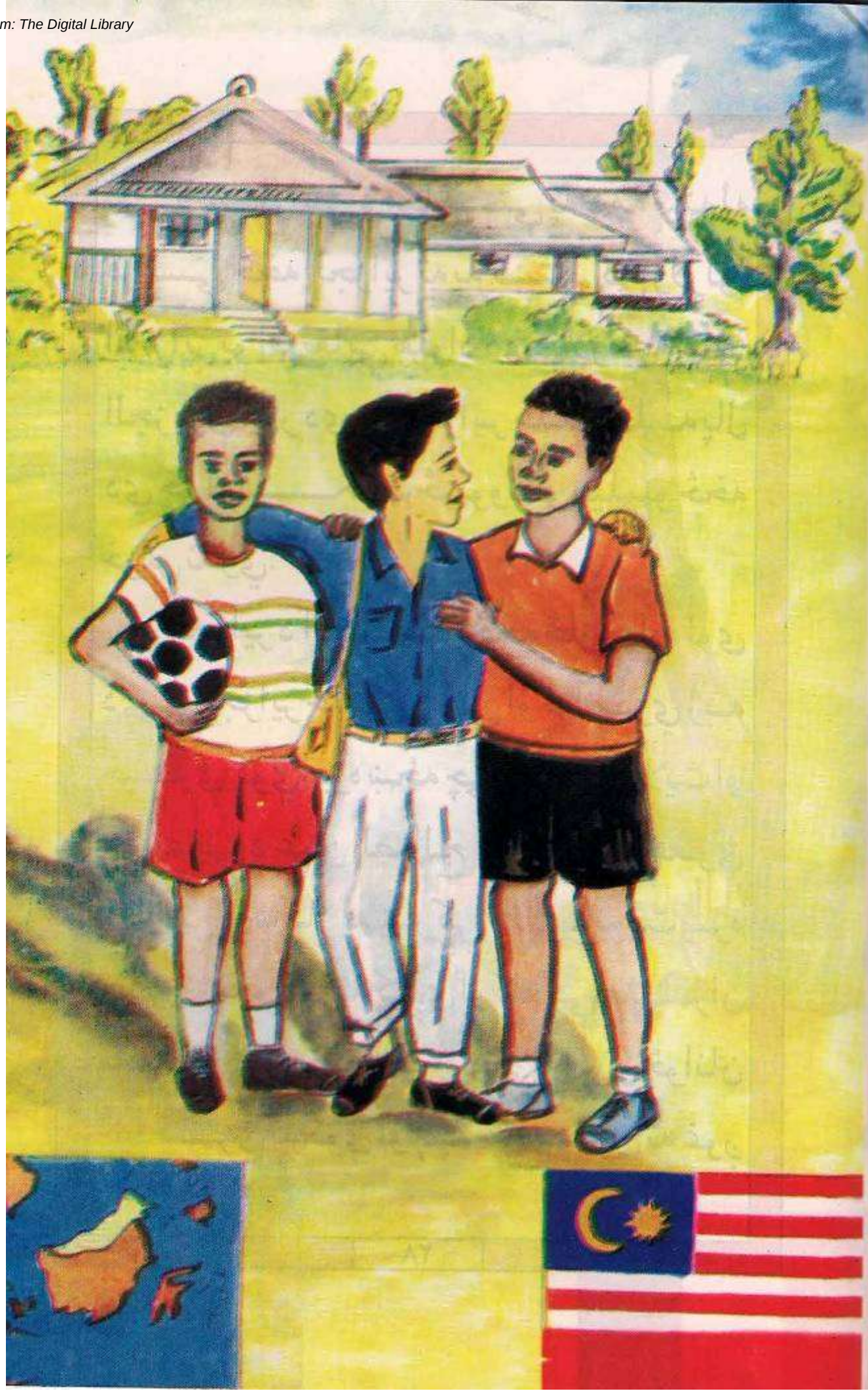
د مالیزیا نفوس ۱۷ ملیونه دی او خلک په
مالایي او چینایي ژبه خبرې کوي. د مالیزیا
ټول هلکان لوبغاړي او مکتبي دي. هغوي ټول
پوهنیزې چې یو کیلو متر زره متره دی او یو متر
سل سانتی متره کیږي. د هغوي دوه تنه
پوهیدل چې د افغانستان پلازمینه د کابل
ښار دی.

پاریس د فرانسې پلازمینه او یو ښایسته
او دلیدلو وړ ښار دی. مونږ د مرغومي
دمیاشتې په ۲۸ مه نیټه دلته راوړسیدلو

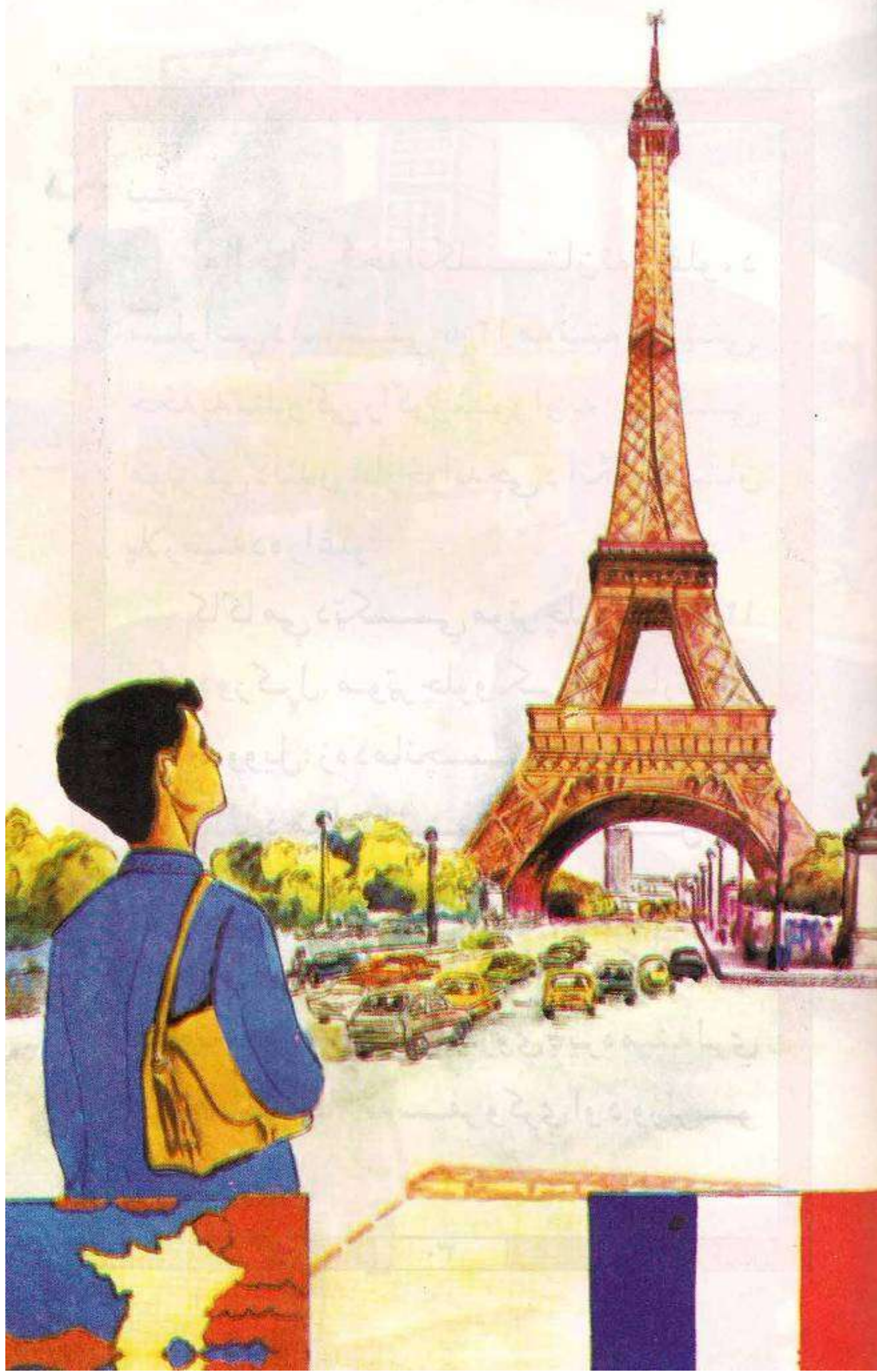
اونیغ (مستقیماً) د ایفل د برج لیدلو او وروسته له هغه د کتابونو یو پلورنځي ته ولاړو. ما یو کتاب وپیرو د لو. په کتاب کې لیکلي وو چې فرانسه ۵۶ ملیونه نفوس لري. د فرانسي هلكان او نجوني هره ورځ له خپل مور او پلار څخه یو یو فرانک اخلي او ذخیره کوي یی. هغوي په کتابخونه کې په لوړ آواز سره خبرې نه کوي او په کتابونو کې هم لیکل نه کوي.

کله چې څوک له یو فرانسي څخه د کوم ځای پته وپوښتي په ډیره بڼه توگه ورته پته ښايي. د دې له کبله چې گرمو او سړو منطقو ته می سفر وکړ اوس په والکي (زکام) اخته یم او پرینجي کوم.

د سلواغې د میاشتي په ۴ مه نیټه له
فرانسې څخه الجزایر ته په کښتۍ کې ولاړلو.
الجزایر یو افریقایي هیواد دی. پلازمینه یې د
الجزیرې ښار دی. د الجزایر خلك میلمه پال
دي خوله سـگرت څښوونكو میلمنو څخه
خوښ نه وي.

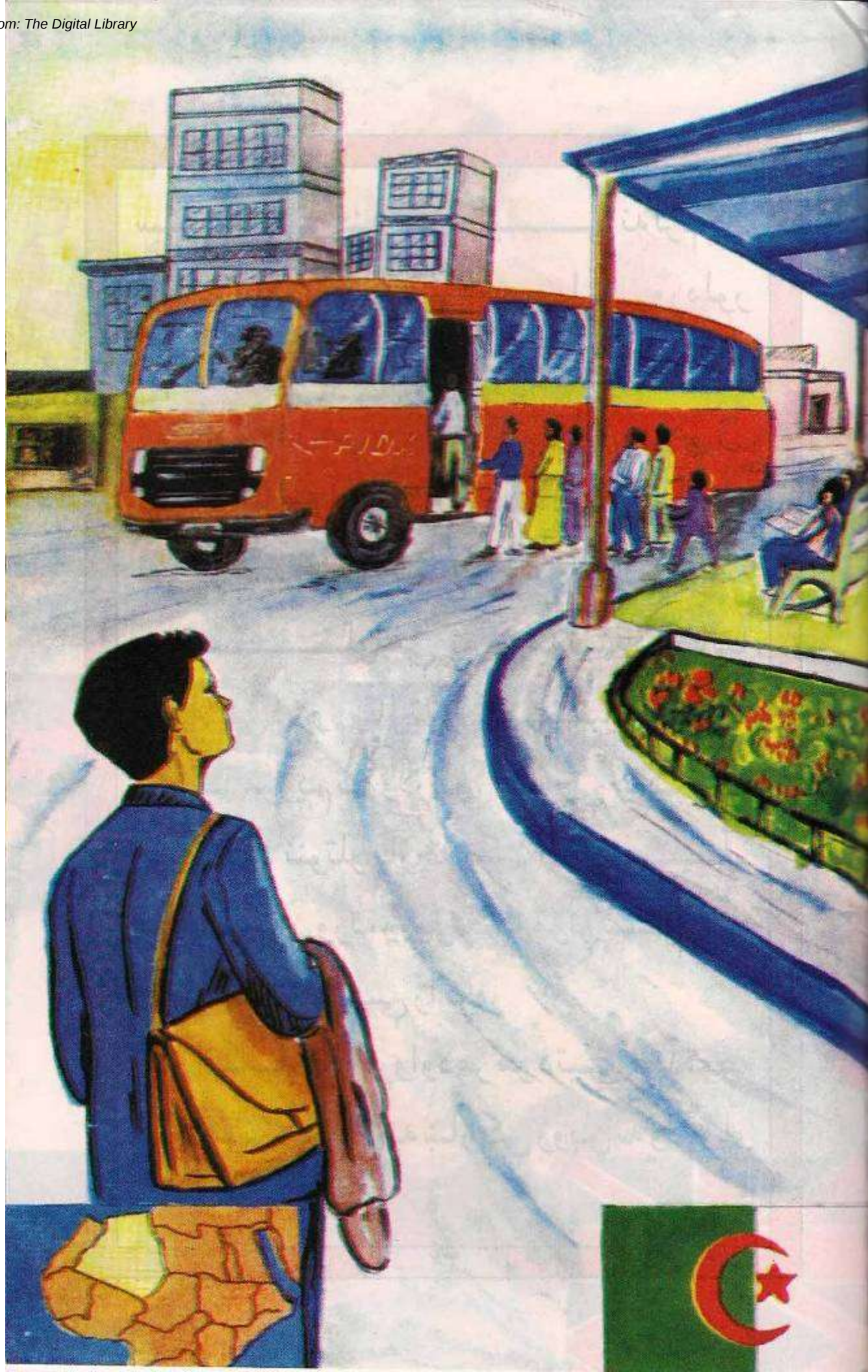
الجزایر د افغانستان څخه څلور واړه لوی
دی. د الجزایر خلك په عربي او فرانسوي ژبه
څېرې کوي. یوه ښځه چې د الگار د ولایت او
خاوند یې د عین الصالح د ولایت وو. هغوی
ویل چې د آهاگار په ښار کې خلك په نوبت سره
موټرونو ته ورپورته کیږي او کله چې مشران
څېرې کوي د الجزایر وړوکی او نوي ځوانان
څېرې نه کوي او چپه خوله هغوی ته غوږ

نيسي.

له الجزاير څخه انگلستان ته راغلو، د
سلواغي د مياشتې په ۱۲ مه نيټه له کښتۍ
څخه په بندر کې را کوز شوو او په يو ټکسي
موټر کې د لندن ښار خواته چې د انگلستان
پلازمېنه ده راغلو.

کا کا مې د ټکسي موټر چلوونکي ته ۱۲
پونډه ورکړل. موټر چلوونکي په لياره کې
مونږ ته وويل: زه د مانچسټر د ښار يم. هغه
زمونږ د معلوماتو لپاره وويل چې
انگلستان ۵۷ مليونه نفوس لري او مونږ په
لندن کې په انگليسي ژبه خبرې کوو. موټر
چلوونکي وويل چې زما زوي ډيره مينه لري
چې افغانستان ته سفر وکړي او د وزلوبو

سیالی- وویني خوزه پیسی نه لرم چې
افغانستان ته یې ولیږم. هغه وویل چې وره لور
مې پوهیږي چې یو ملیون لس لکه کیږي.

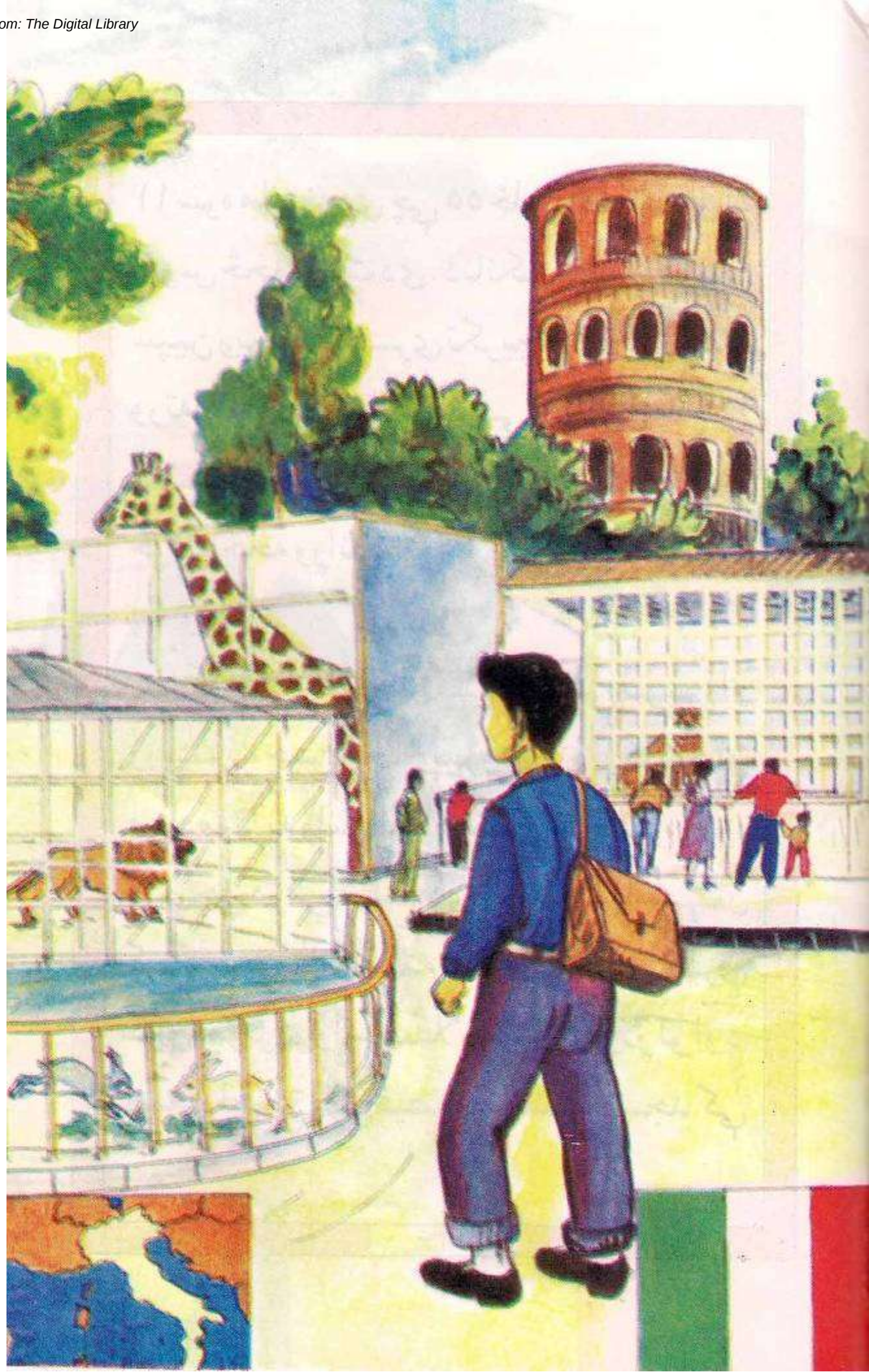
کاکاجان مې په لندن کې ویلي وو چې ژر
به ایتالیا ته ولاړ شوو او هلته به د ایتالیا له
موزیم څخه لیدنه وکړو. له همدې امله کله
چې د سولواغې په ۱۸ مه نیټه د ایتالیا
پلازمینې د روم ښار ته ورسیدلو مونږ د
ایتالیا موزیم ته ولاړلو. کله چې کاکا مې
موزیم ته د ننوتلو پارچه (ټکټ) اخیستلو
موظف سړي ورته وویل چې زموږ پیسې لیره
دي، ماته لیره پیسې راکړه.

ایتالیا د گوگړواو د مرمر د تیږو معدنونه
لري. مونږ د میلان په ښار کې ژوبن ته ولاړو او

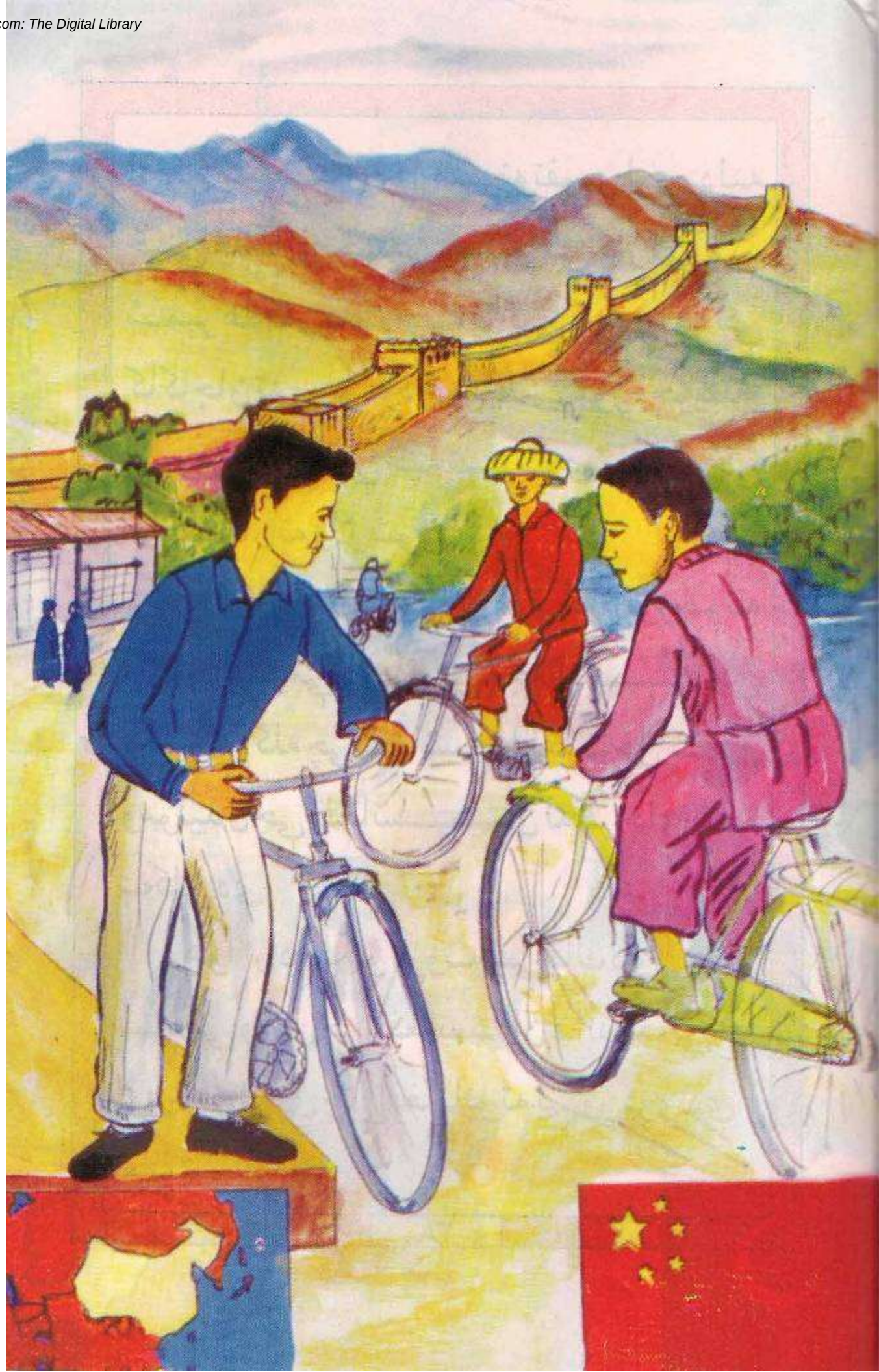
هله موخاروي وليدل. ايتاليا ۵۸ مليونه
نفوس لري چې ټول يې باسواده اوبا اخلاقه
دي. كله مې چې د ايتاليا نقشه وليدله
دموزې په شكل وه. كاكامي وويل چې دوه
ورځې وروسته يعني د سلواغي د مياشتې په
۲۰ مه نيټه د الوتکې په واسطه چين ته سفر
کوو.

نن د سلواغي د مياشتې ۲۰ مه نيټه ده او
مونږ خو دقيقې مخکې د ۱۱ بجو څخه د چين
پلازمينې پکنګ کې له الوتکې څخه ښکته
شوو. كاكاجان مې دلته چيني لوبښي او
ورينم اخلي چې افغانستان ته يې يوسي.
چينايي هلکان هريو، يوبايسكل لري. په
چين کې نفوس ډيرزيات دی. د چين نفوس

۱۱ سوه ملیونه دی چې ۵۵ ځله د افغانستان له
نفوس څخه زیات دی. دنانکن په بنار کې یو
سپین ږیری ســــړی تکرېچه پلوري او خلك
ورته ((یوان)) (چینایي پیسې) ورکوي. د چین
ماشومان ترکاري خوښه لري او د ترکاری له
خوړلو څخه وړاندې ترکاري او خپل لاسونه
ښه وینځي.

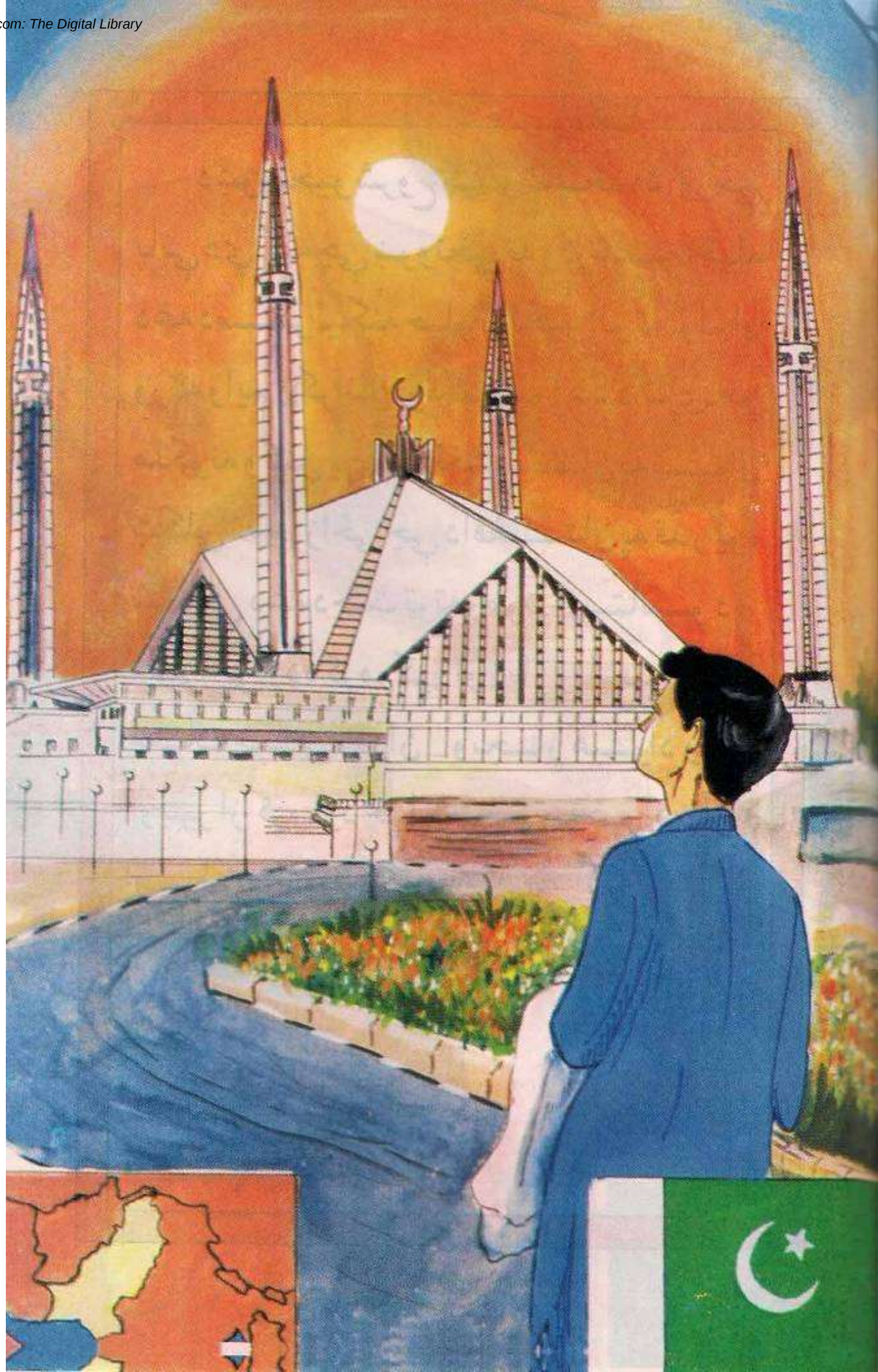
کله چې کاکا جان مې چینایي لوبښي او
ورینم له چین څخه وپیرودل، زه او کاکا جان
مې د موټر په واسطه پاکستان ته راغلو. سره
ددې چې د ژمي موسم دی خو هوا په پاکستان
کې گرمه ده. خلك دلته په اردو ژبه خبرې
کوي. مونږ یو وار اسلام آباد ته ولاړ لو او د
جمعي لمونځ مو د فیصل په مسجد کې

ادا کر. پاکستان ۱۴۰ ملیونه نفوس لري. دلته
 ځینې هلکان د خښتوپه بټیو کې کار کوي. یو
 شمېر هلکان یخې اوبه یا گني پلوري. ما مې
 کا کا جان ته وویل: زه خپل پلار، مور، خویندو
 او ورور پسې خپه شوی یم راځه چې
 افغانستان ته ولاړ شوو.

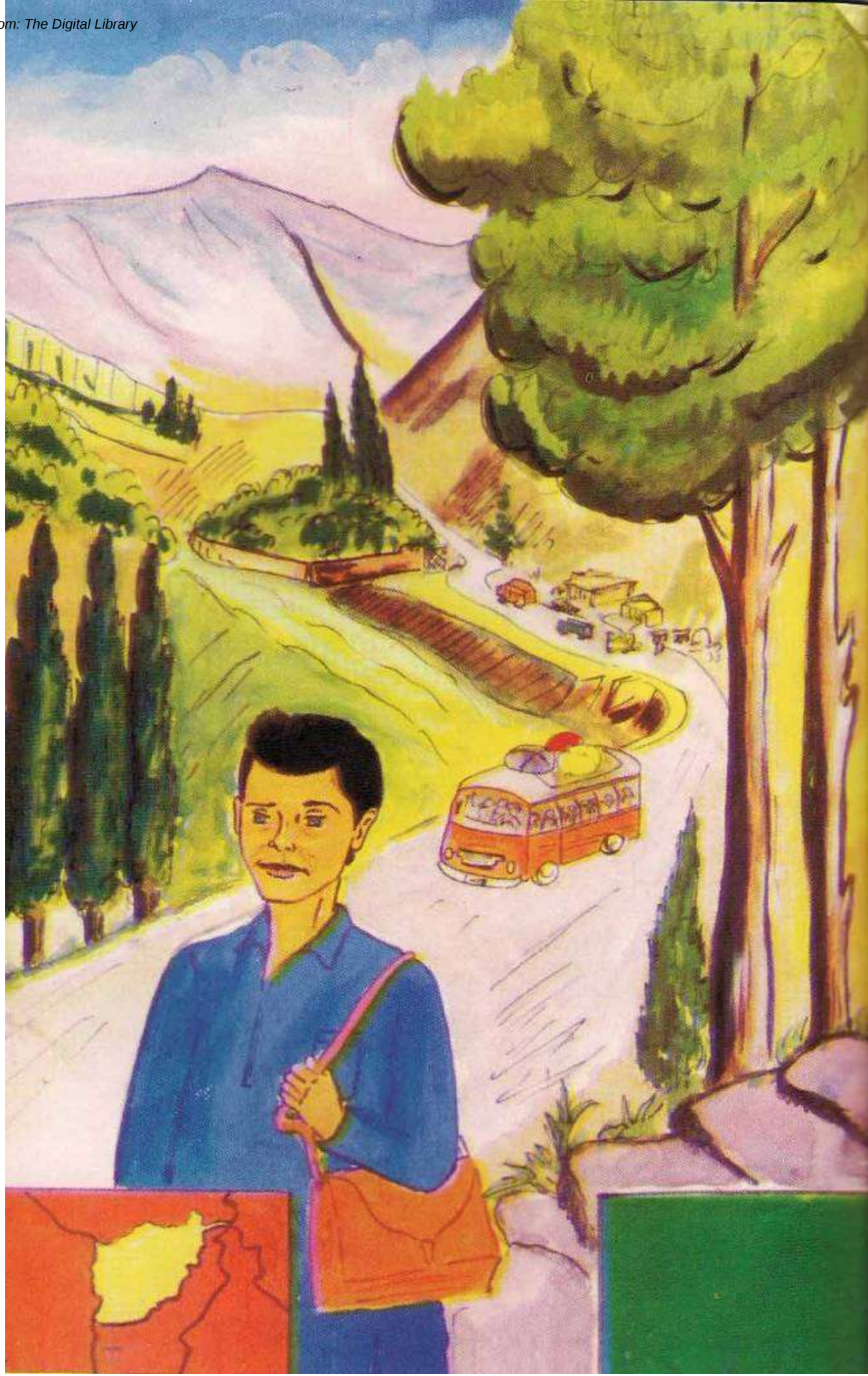
د کب په ۲۵ مه نیټه په موټر کې تورخم ته
 راغلو، د غرمې ډوډۍ مو په جلال آباد کې
 وخوړله. کله چې افغانستان ته داخل شوو
 ومو لیدل چې افغانستان له هر ځای څخه
 ښکلی دی.

هوا او د خلکو زړونه یې پاک دي. د ځان
 سره مې وویل چې افغانستان د الله تعالی (ج)
 لوی نعمت دی چې افغانانو ته یې ورکړی دی.

د بنوونځيو شروع كيدو ته پنځه (۵) ورځې
پاتې دي. كله چې بنوونځي ته ولاړ شم، خپله
دغه د سفر ليكنه خپلو ټولگيو الوته لولم او
ورته وايم: ((گرانو ټولگيو الو! ما د نړۍ خو
ملكونه وكتل يوه د افغانستان په شان
بنكلي نه و، راځئ چې د افغانستان په قدر پوه
شو چې دغه د جنت ټوټه زمونږ اوستاسو ده.
راځئ چې زده كړه وكړو او زيار وباسو چې دا
جنگ خپلې، وران-ويجاړه يوادو دان
او بنيراز كړو او د خپل ټاټوبي په غيږ كې آرام
او سوله ييز ژوند وكړو.

پاي

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library